

POMNIK USS ARIZONA

W HOŁDZIE NASZYM ZMARŁYM

7 GRUDZIEŃ 1941 - Dzień Klęski

Atak na Pearl Harbor był punktem kulminacyjnym pogarszających się od 10 lat stosunków pomiędzy Japonią i Stanami Zjednoczonymi. Konflikt dotyczył statusu Chin oraz bezpieczeństwa południowo-wschodniej Azji. Początek sporu przypada na rok 1931, w którym to czasie japońscy ekstremiści zaatakowali i opanowali Mandżurię, najbardziej na północ wysuniętą prowincję Chin. W lecie 1937 roku, ignorując protesty Ameryki, Japonia rozpoczęła atak na pozostały obszar Chin. Ameryka i inne kraje, zaniepokojone akcją Japonii zagrażającą ich interesom na Dalekim Wschodzie, nie zdecydowały się jednak na użycie siły wojskowej przeciwko agresorowi.

Uderzony pociskami USS Arizona płonie i tonie w porcie.

W trzy lata później wojna wybuchła w Europie i Japonia związała się sojuszem z hitlerowskimi Niemcami. Stany Zjednoczone wywierały na Japonię dyplomatyczny i ekonomiczny nacisk, by doprowadzić do rozwiązania problemu chińskiego. Wprowadzone przez Amerykanów

sankcje, szczególnie embargo na handel ropą naftową, postawiły rząd japoński w obliczu zagrożonego bezpieczeństwa narodowego. Do lata 1941 roku konflikt pomiędzy Stanami Zjednoczonymi i Japonią zaostriżył się do tego stopnia, że postawił oba kraje w sytuacji, z której żaden nie mógł się wycofać bez uszczerbku dla dumy narodowej. Pomimo, iż rządy obu państw nadal kontynuowały negocjacje, Japonia powzięła decyzję rozpoczęcia wojny.

Atak na Pearl Harbor był częścią wielkiego planu strategicznego Japonii podbicia Zachodniego Oceanu Spokojnego. Japonia pragnęła zniszczyć amerykańską flotę na Pacyfiku, aby uniemożliwić Stanom Zjednoczonym ingerencję w jej plany inwazji. Głównym twórcą planowanego ataku był admirał Isroku Yamamoto, dowódca Japońskiej Marynarki Wojennej. Yamamoto osobiście nie pragnął wojny z Ameryką, zdawał sobie jednak sprawę, że jedyną nadzieją Japonii na sukces jest szybkie i decydujące zwycięstwo nad Amerykanami. Ekonomiczna i przemysłowa potęga Ameryki przeważałaby szalę zwycięstwa na jej stronę w przypadku długotrwałego konfliktu. 26 listopada 1941 roku 33 okręty wojenne oraz jednostki pomocnicze, w tym sześć lotniskowców, wypłynęły z północnej Japonii w stronę wysp hawajskich, posuwając się daleko na północ od przyjętych tras morskich. Wczesnym rankiem 7 grudnia 1941 roku okręty stanęły na wyznaczonych do ataku pozycjach 425 km na północ od O'ahu. O godzinie 6 rano wystartowała do boju pierwsza fala bombowców, myśliwców i samolotów torpedowych. Poprzedniej jeszcze nocy pięć mniejszych łodzi opuściło swe "matki", większe łodzie podwodne, w odległości 18.5 km od wejścia do zatoki Pearl Harbor. Na pokładzie każdej z nich znajdowała się dwuosobowa załoga i dwie torpedy. Łodzie te miały za zadanie wpłynięcie do Pearl Harbor przed atakiem z powietrza, pozostanie pod wodą aż do rozpoczęcia ataku, a następnie spowodowanie jak największych szkód.

W Pearl Harbor tymczasem 130 amerykańskich jednostek pływających marynarki wojennej stało w pełnym spokoju. Siedem z dziewięciu potężnych krążowników było przycumowanych wzdłuż Battleship Row przy południowo-wschodnim brzegu Ford Island. Samoloty

marynarki wojennej znajdowały się w bazach na Ford Island, w Kane'ohe Bay oraz w Ewa Marine Corps Air Station. Samoloty należące do amerykańskich sił powietrznych stały na polach Hickam, Wheeler i Bellows, przygotowane do obrony przed ewentualnym sabotażem.

O godzinie 6:40 rano załoga niszczyciela USS Ward zauważyła ponad wodą wieżyczkę małej łodzi podwodnej zmierzającej w stronę Pearl Harbor. USS Ward zatopił łódź silnym ogniem armatnim, powiadamiając o incydencie kwaterę główną. Przed godziną siódmą rano radary stacji Opana Point wyłapały również sygnały wskazujące, iż nad Pearl Harbor nadlatuje z północy duża liczba samolotów. Amerykanie byli jednak przekonani, że są to ich własne samoloty, które wystartowały z lotniskowca Enterprise, lub oczekiwane B-17 z lądu, nie przedsięwzięli więc żadnej akcji.

Pierwsze japońskie samoloty przybyły na wyznaczone pozycje tuż przed 7:55 rano. Dowódca, komandor Mitsuo Fuchida, wysłał zaszyfrowane hasło: "To, To, To" oraz "Tora, Tora, Tora", co oznaczało, że Amerykanie zostali zaskoczeni i że atak się rozpoczął.

Okolo 8:10 rano, eksplodował USS Arizona, trafiony japońską przeciwpancerną bombą ważącą 800 kilogramów, która uderzyła w pokład i w magazyn amunicji. Okręt tonął niecałe 9 minut, zabierając ze sobą 1177 istnień ludzkich. Krążownik USS Oklahoma, trafiony przez kilka torped, obrócił się do góry dnem, stając się grobem dla 400 osobowej załogi. Okręty California i West Virginia zatonięły w miejscu swego cumowania. Natomiast okręt Utah, przeznaczony do celów treningowych, uległ przewróceniu do góry dnem wraz z 50 ludźmi załogi. Poważnie zniszczone zostały okręty Maryland, Pennsylvania i Tennessee. Okręt Nevada podjął próbę ucieczki, został jednak uderzony i aby uniknąć zatopienia, osiadł więc przy brzegu.

Podczas gdy atak na Pearl Harbor wzrastał, inne bazy wojskowe na O'ahu zostały również uderzone. Lotnicze bazy wojskowe Hickam, Wheeler i Bellows oraz Ewa Marine Corps Station, Kane'ohe Bay Naval Air Station i

Schofield Barracks uległy poważnemu zniszczeniu łącznie z setkami samolotów. Zginęły również setki żołnierzy.

Amerykanie odpowiedzieli na atak Japończyków dopiero po pięciu minutach. Chaotyczna to była jednak reakcja; wiele pocisków, nieprawdopodobnie wystrzelonych, spadło na Honolulu. Ludność cywilna miasta sądziła, że spadają na nich bomby japońskie. Po chwili ciszy Japończycy przypuścili drugi atak na Pearl Harbor. Była godzina 8:40 rano. Skoncentrowany atak na port zniszczył USS Shaw, suchy dok Sotoyomo i okręt Nevada. Japończycy również zaatakowali lotniska Hickam i Kane'ohe powodując duże straty w ludziach i zmniejszając możliwości Amerykanów do odparcia ataku. Lotnicy amerykańscy zdołali wystartować kilka myśliwców, które prawdopodobnie zestrzeliły 12 samolotów wroga. O 10 rano drugi atak wycofał się na północ kończąc inwazję. Japończycy stracili 29 samolotów i pięć małych łodzi podwodnych, z których jedna została wzięta do niewoli w Bellows Field.

Krążownik USS Arizona przed zniszczeniem.

Atak przyniósł Amerykanom poważne straty, lecz nie tak wielkie jak oczekiwali Japończycy. Amerykańskie lotniskowce nie będące w porcie podczas ataku zostały ocalone, a zatoka Pearl Harbor nie ucierpiała wiele. Przetrwwały w dobrej kondycji stocznie, składy paliwa i baza łodzi podwodnych. Co najważniejsze - Amerykańskie społeczeństwo, uprzednio podzielone w swej

opinii co do włączenia się Stanów Zjednoczonych w II Wojnę Światową, jednogłośnie poparło decyzję podjęcia walki nad pokonaniem Japonii i jej aliantów.

POMNIK USS ARIZONA

Departament Spraw Wewnętrznych USA
Wstęp bezpłatny. Donacje mile widziane.

USS Arizona jest ostatnim miejscem spoczynku wielu spośród 1177 członków załogi, którzy zginęli 7 Grudnia 1941 roku. Pomnik-Muzeum rozciągający się na długość 56 metrów nad centralnym pokładem zatopionego okrętu, składa się z trzech części: wejścia i sal spotkań, części głównej przeznaczonej do zwiedzania i dużych uroczystości, oraz kaplicy, gdzie na marmurowej ścianie wygrawerowano nazwiska osób poległych na Arizonie.

Powstanie Pomnika jest wyrazem chęci złożenia hołdu tym, którzy stracili życie w czasie ataku. Pomysł taki narodził się już w 1943 roku, jednakże pierwsze kroki zmierzające do jego realizacji podjęto dopiero w 1949 roku, kiedy to Terytorium Hawaii powołało specjalną Komsję do Spraw Pomnika Wojny na Pacyfiku (Pacific War Memorial Commission).

W 1950 roku, na rozkaz Admirala Arthura Radforda, Dowódcy Floty Pacyfiku (CINCPAC), wzniesiono maszt flagowy nad zatopionym okrętem. W dziewiątą rocznicę ataku, u stóp masztu umieszczona została tablica pamiątkowa. W 1958 roku, Prezydent Dwight D. Eisenhower, który przyczynił się do zwycięstwa sił alianckich w Europie podczas II Wojny Światowej, zaaprobował wzniesienie w tym miejscu Pomnika. Prace budowlane, finansowane z funduszy rządowych oraz prywatnych darowizn, rozpoczęto w 1961 roku. Pomnik został odsłonięty w 1962 roku.

Według słów twórcy projektu, architekta Alfreda Preisa, kształt Pomnika "jakby zapadnięty pośrodku, ale pewnie i mocno wznoszący się na końcach, symbolizuje początkową porażkę i ostateczne zwycięstwo... Całość daje efekt spokoju i zrównoważenia. Akcenty smutku pominięto, tak aby dać odwiedzającym szansę własnej kontemplacji,... głębokich odczuć".

7 Grudnia 1941, straty*		
	USA	Japonia
ZABICI		
Marynarze	2001	64
Piechota Morska	109	
Żołnierze	231	
Osoby cywilne	54	
RANNI		
Marynarze	710	brak danych
Piechota Morska	69	
Żołnierze	364	
Osoby cywilne	35	
OKRĘTY		
Zatopione lub osadzone na lądzie**	12	5
Uszkodzone	9	
SAMOLOTY		
Zniszczone	164	29
Uszkodzone	159	74

* Dane nie potwierdzone ** Wszystkie okręty Stanów Zjednoczonych, z wyjątkiem Arizony, Utah i Oklahomy zostały wyremontowane i powróciły do akcji.

Wbrew powszechnie panującemu przekonaniu, USS Arizona nie jest już uzbrojony. Jako wyraz szczególnego uznania dla statku i jego zmarłej załogi, Flaga Stanów Zjednoczonych powiewa na maszcie przymocowanym do pozostałości głównego masztu zatopionego okrętu. Pomnik USS Arizona stał się miejscem pamięci wszystkich ofiar ataku na Pearl Harbor.

VISITOR CENTER

Visitor Center i USS Arizona położone są na terenie Bazy Marynarki Wojennej w Pearl Harbor i za zgodą Marynarki Wojennej znajdują się pod opieką Służby Parków Narodowych. Visitor Center to pierwszy przystanek dla każdego, kto chce zwiedzić Pomnik. Usytuowany jest on na nabrzeżu Pearl Harbor, w bezpośrednim sąsiedztwie Autostrady Stanowej Numer 99 (Kamehameha Highway), zaledwie 45 minut jazdy samochodem na zachód od Waikiki. Budowę jego ukończono w 1980 roku, a koszty pokryły zarówno fundusze rządowe jak też składki zebrane przez Oddział 46 Związku Rezerwistów Floty (Fleet Reserve Association). Zapewniono

również mogący pomieścić 150 samochodów bezpłatny parking.

Program zwiedzania, na który otrzymuje się bezpłatne bilety, obejmuje krótki wykład pracownika Służby Parku Narodowego, a następnie 20-minutowy film dokumentalny obrazujący atak na Pearl Harbor. Po obejrzeniu filmu przewodnik prowadzi zwiedzających na przystań, gdzie wsiadają na pokład łodzi Marynarki Wojennej, która zabiera ich do Pomnika. Po zwiedzeniu pomnika łódź odwozi zwiedzających na ląd.

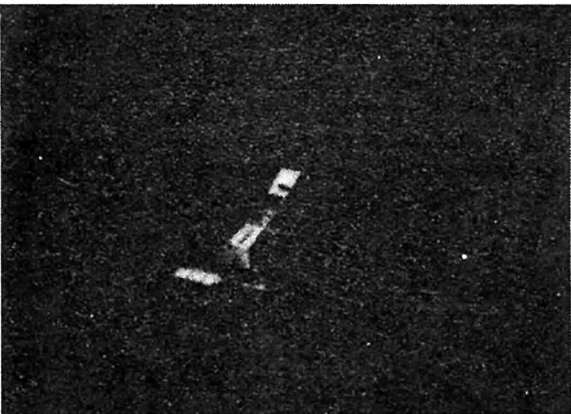
Zwiedzający mogą obejrzeć muzeum, oraz dokonać zakupów w prowadzonej przez Towarzystwo Pomnika-Muzeum Arizona księgarni. Znajduje się tam również niewielki barek, główny dziedziniec, toalety oraz część administracyjna. Za stanowiskiem informacji obejrzeć można olejny obraz (4.9 x 15.2 m) przedstawiający USS Arizona autorstwa Johna Charlesa Roacha. Na tyłach Visitor Center znajduje się Miejsce Pamięci z nazwiskami wszystkich osób poległych na O'ahu 7 Grudnia 1941 r. (z wyjątkiem USS Arizona), oraz rozciąga się wspaniały widok na Ford Island i Battleship Row. Wzdłuż nabrzeża umiejscowiono siedem ilustracji opisujących historyczne i geograficzne detale ataku na Pearl Harbor.

DOJAZD DO MUZEUM

Dla osób nie korzystających z samochodu, istnieje kilka możliwości dojazdu autobusem: można wsiąść w Waikiki w autobusy miejskie nr 20 lub 47, które kursują regularnie i zatrzymują się przy Visitor Center. Można również skorzystać z prywatnych linii autobusowych, lub oferty jednego z licznych biur podróży uwzględniających wycieczkę do Pomnika Arizona w swoim programie imprez. Informacje można uzyskać pod numerem telefonu 422-0561. Po polsku: Bożena Jarot HAWAII POLONIA TOURS, telefon (808) 955-4567

- ♦ Visitor Center otwarte jest codziennie od 7.30 do 17.00.
- ♦ Ostatnia wycieczka rozpoczyna się o godz. 15.00

- ♦ Visitor Center zamknięte jest w Święto Dziękczynienia, Boże Narodzenie i Nowy Rok.
- ♦ Nie dokonuje się rezerwacji. Zwiedzanie jest bezpłatne i zwiedzających obsługuje się w kolejności zgłoszenia się na miejscu.
- ♦ Palenie papierosów, spożywanie jedzenia i napojów zabronione jest na terenie dwóch kin w Visitor Center, na łodzi oraz na terenie Pomnika-Muzeum.
- ♦ Przedmioty wartościowe, takie jak aparaty fotograficzne i torebki, powinny być pilnie strzeżone i dobrze zabezpieczone.
- ♦ Dodatkowe informacje można uzyskać telefonicznie pod numerem (808) 422-0561 lub (808) 422-2771, lub pisemnie: Superintendent, USS Arizona Memorial, 1 Arizona Memorial Place, Honolulu Hawaii 96818-3145.

Pomnik Arizona położony na zatopionym Krążowniku.

Biuro Hawaii Polonia Tours proponuje wycieczki w języku polskim po wyspach Hawajskich. Po szczegółowe informacje proszę dzwonić:

tel: (808)-955-4567

fax: (808)-942-5726

2825 South King St # 2701

Honolulu Hawaii 96826